

Številka: 533-3/2014-08/634
Datum: 21. 10. 2014

ODPOSLANO

21-10-2014

Agencija za energijo (v nadaljevanju agencija) izdaja na podlagi določbe 3. odstavka 68. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14) in 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06, 126/07, 47/09, 8/10 in 82/13), v zvezi z vlogo za začetek postopka certificiranja systemskega operaterja, ki jo je dne 7. 5. 2014 vložila gospodarska družba ELES d.o.o., Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana, ki jo zastopa direktor Aleksander Mervar, naslednjo

ODLOČBO O CERTIFIKATU

1. Ugotovi se, da družba ELES d.o.o., Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana, ki jo zastopa direktor Aleksander Mervar, izpolnjuje vse pogoje iz Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14) o lastniški ločitvi in se certificira kot systemski operater.
2. Ta odločba začne učinkovati po izdaji mnenja Evropske komisije v skladu z 2. odstavkom 69. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14), če Evropska komisija tej odločbi ne nasprotuje ali če v roku dveh mesecev ne izda mnenja.
3. Če Evropska komisija tej odločbi nasprotuje oziroma agenciji posreduje pripombe k odločbi, bo agencija v roku dveh mesecev po prejemu mnenja izdala novo odločbo.
4. Stroški v zvezi z izdajo te odločbe niso nastali.

Obrazložitev:

Družba ELES d.o.o., Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana, ki jo zastopa direktor Aleksander Mervar (v nadaljevanju ELES d.o.o.) je dne 7. 5. 2014 pri agenciji vložila vlogo za začetek postopka certificiranja systemskega operaterja. Vlogo je ELES d.o.o. dopolnil dne 3. 6. 2014, 12. 6. 2014 in 11. 9. 2014. Na podlagi 1. odstavka 68. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14, v nadaljevanju EZ-1) se šteje vloga za popolno, ko se k vlogi predložijo dokazila o izpolnjevanju zahtev iz 60., 61., 63. in 64. člena EZ-1.

V postopku certificiranja agencija skladno s tretjim odstavkom 67. člena EZ-1 ugotavlja, ali vlagatelj zahteve za izdajo certifikata izpolnjuje pogoje za systemskega operaterja, kot jih določajo 60., 61., 63. in 64. člen EZ-1. S temi členi je Republika Slovenija v svoj pravni red prenesla določbe Direktive 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES, ki veljajo za čisto lastniško ločitev systemskega operaterja.

1. Lastništvo prenosnega sistema

V skladu s 60. členom EZ-1 mora pravna ali fizična oseba, ki ima v lasti prenosni sistem, izvajati dejavnost systemskega operaterja.

Na podlagi prejšnje energetske zakonodaje je vlada s Sklepom o določitvi upravljavca prenosnega omrežja električne energije v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 54/00) družbi ELES d.o.o. podelila izključno pravico za opravljanje javne službe dejavnosti systemskega operaterja prenosnega omrežja na območju Republike Slovenije. Podjetje ELES d.o.o. je ustanovila Republika Slovenija leta 1990 in s tem postala ustanoviteljica in njegova edina družbenica.

Ker mora pravna oseba, ki izvaja dejavnost systemskega operaterja, v skladu s 60. členom EZ-1 imeti v lasti prenosni sistem, je agencija najprej ugotavljala, ali ima ELES d.o.o. v lasti celoten prenosni sistem. Na podlagi izpisa osnovnih sredstev, ki jih je ELES d.o.o. priložil vlogi za izdajo certifikata, in Revidiranega letnega poročila za leto 2013 je agencija ugotovila, da ima ELES d.o.o. v lasti skupno systemsko dolžino daljnovodov 2843 km, od tega je 13,3 km kablovodov. V omrežju je 29 postaj, od tega 26 razdelilno-transformatorskih postaj, ena razdelilna postaja, ena transformatorska postaja in ena energetska napajalna postaja. Vključno s prečnim transformatorjem v Divači, katerega skupna moč je 1200 MVA, ima ELES d.o.o. 27 energetskih transformatorjev s skupno močjo 5804,5 MW. Ker osnovna sredstva v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 1.1. pomenijo sredstva, ki jih ima podjetje v lasti ali finančnem najemu ali ga na drug način obvladuje ter ga uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene in ga bo po pričakovanjih uporabljalo v te namene v več kot enem obračunskem obdobju, je agencija zaključila, da je ELES d.o.o. nedvomno lastnik celotnega prenosnega sistema v Republiki Sloveniji.

Nadalje je agencija ugotavljala, ali ELES d.o.o. izvaja dejavnost systemskega operaterja. Iz 3. člena Akta o ustanovitvi družbe izhaja, da ELES d.o.o. opravlja dejavnost prenosa električne energije. Dejavnost prenosa električne energije je opredeljena v 2. odstavku 54. člena EZ-1 in zajema:

- varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje prenosnega sistema;
- razvoj sistema ob upoštevanju predvidenih potreb uporabnikov sistema, zahtev varnega in zanesljivega obratovanja sistema ter usmeritev razvojnega načrta systemskega operaterja iz 30. člena tega zakona;
- zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti prenosnega sistema, tako da ta omogoča razumne zahteve za priključitev na sistem in za prenos energije;
- upravljanje pretokov električne energije v prenosnem sistemu in zagotavljanje systemskih storitev;
- izravnavo odstopanj odjema, oddaje in čezmejnih prenosov v sistemu;
- posredovanje informacij, potrebnih za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanih sistemov kateremu koli drugemu operaterju;
- zagotavljanje podatkov, potrebnih za učinkovito sklepanje pogodb o dobavi in uveljavljanje pravice do priključitve, uporabnikom sistema in dobaviteljem;
- nediskriminatorno obravnavo uporabnikov sistema in dobaviteljev;
- napoved porabe elektrike ter potrebnih energetskih virov z uporabo metode celovitega načrtovanja, z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri uporabnikih sistema;
- pobiranje plačil za prezasedenost in plačil v mehanizmu nadomestil med upravljavci prenosnih omrežij v skladu s 13. členom Uredbe (ES) št. 714/2009;

- nakup elektrike za pokritje izgub v prenosnem sistemu in nakup sistemskih storitev v prenosnem sistemu po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih;
- zagotavljanje kakovosti oskrbe v skladu z minimalni standardi.

Iz Revidiranega letnega poročila družbe ELES d.o.o. za leto 2013 izhaja, da ELES d.o.o. opravlja vse dejavnosti, določene v 2. odstavku 54. člena EZ-1.

Iz vsega navedenega sledi, da je ELES d.o.o. kot sistemski operater lastnik prenosnega omrežja in da opravlja dejavnost sistema operaterja.

2. Neodvisnost sistema operaterja

V skladu z 61. členom EZ-1 ista pravna ali fizična oseba ne sme izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, in hkrati ne sme izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad sistemskim operaterjem ali prenosnim sistemom ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njima; ali izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad sistemskim operaterjem ali prenosnim sistemom in hkrati ne sme izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njim. Nadzor pa v smislu 14. točke 36. člena EZ-1 pomeni pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki vsako zase ali skupaj in ob upoštevanju ustreznih dejanskih ali pravnih okoliščin omogočajo izvajanje odločilnega vpliva v podjetju, zlasti z lastništvom ali pravico do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja ali pravicami ali pogodbami, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali odločitve organov podjetja.

a.) Lastniška struktura družbe ELES d.o.o.

Agencija je v postopku certificiranja ugotovila, da je Republika Slovenija kapitalsko udeležena tudi v podjetjih, ki se ukvarjajo z dobavo in proizvodnjo električne energije. Navedeno je na podlagi 64. člena EZ-1 dopustno le, če nadzor nad sistemskim operaterjem ali prenosnim sistemom in nad podjetjem, ki opravlja dejavnost na področju proizvodnje ali dobave, izvajata dva ločena organa. Republika Slovenija je za izvrševanje pravic in obveznosti, ki izvirajo iz kapitalskih naložb, ki jih ima Republika Slovenija v gospodarskih družbah, ustanovila Slovenski državni holding (SDH). Za namene čiste lastniške ločitve je v 511. členu EZ-1 določeno, da se z dnem uveljavitve EZ-1, to je 22. marca 2014, za kapitalsko naložbo Republike Slovenije v družbi ELES d.o.o. preneha uporabljati Zakon o Slovenskem državnem holdingu (Ur. L. RS. Št. 105/12 in 39/13) in da pravice in dolžnosti, ki pripadejo Republiki Sloveniji na podlagi kapitalske naložbe v družbi ELES d.o.o., z dnem uveljavitve EZ-1 izvršuje vlada. Zaradi navedenega je bil Akt o ustanovitvi javnega podjetja ELES d.o.o. ustrezno spremenjen dne 3. 9. 2014. V podjetjih, ki se ukvarjajo z dobavo ali proizvodnjo električne energije, pa pravice in obveznosti iz kapitalskih naložb države še dalje izvaja SDH. Glede na navedeno agencija ugotavlja, da so izpolnjeni pogoji iz 1. in 4. odstavka 61. člena EZ-1.

b.) Kapitalske naložbe družbe ELES d.o.o.

Iz Rednega izpisa iz sodnega/poslovnega registra izhaja, da je ELES d.o.o. kapitalsko udeležen v naslednjih podjetjih:

- Trgel d.o.o. 100 %
- Talum d.d. 83,44 %
- BSP d.o.o. 50 %
- Stelkom d.o.o. 56,26 %
- Eldom d.o.o. 25 %

Manjše deleže ima še v podjetjih CAO Freising, CAO Podgorica, CASC Luxemburg, Banki Koper d.d., Banki Celje d.d. in Zavarovalnici Triglav d.d.

Iz ustanovitvenih aktov zgoraj navedenih družb je razvidno, da ima med zgoraj navedenimi družbami le družba Talum d.o.o. med svojimi dejavnostmi registrirano tudi proizvodnjo električne energije v termoelektrarnah, jedrskih elektrarnah, drugo proizvodnjo električne energije in trgovanje z električno energijo. Ker ima ELES d.o.o. v podjetju Talum d.d., ki je obvladujoča družba skupine povezanih družb, večinski delež, in zaradi registrirane dejavnosti podjetja Talum d.d. je agencija v postopku certificiranja ugotavljala, da se za ta primer lahko uporabi izjema, ki jo določa EZ-1. V drugem odstavku 61. člena EZ-1 je določeno, da se v smislu prepovedi nadzora kot podjetje, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, ne štejejo končni odjemalci, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave elektrike, neposredno ali prek podjetij, nad katerimi izvajajo individualni ali skupni nadzor, če so ti končni odjemalci, vključno z njihovim deležem električne energije, proizvedene v nadzorovanih podjetjih, v letnem povprečju neto odjemalci električne energije in če gospodarska vrednost električne energije, ki jo prodajo tretjim stranem, ni bistvenega pomena v razmerju do njihovega preostalega delovanja.

Tako je bilo za izpolnitev pogojev iz prvega in drugega odstavka 61. člena EZ-1 treba ugotoviti, ali je Talum d.d. končni odjemalec, ali so vse odvisne družbe podjetja Talum d.d. neto odjemalci električne energije ter kakšen je delež električne energije, ki se prodaja tretjim osebam, glede na celotno poslovno delovanje podjetja Talum d.d. Zaradi navedenega je agencija dne 5. 6. 2014 podjetju Talum d.d. poslala poziv za posredovanje dokazil – revidiranih letnih poročil za leto 2013 podjetja Talum d.d. in vseh njegovih odvisnih družb, iz katerih bo razvidna predvsem prodaja oziroma nakup električne energije podjetja Talum d.d. njegovim odvisnim družbam in morebitnim tretjim osebam ter kakšna je gospodarska vrednost električne energije, ki se prodaja odvisnim družbam v razmerju do preostalega poslovnega delovanja družbe Talum d.d.

Talum d.d. je dne 11. 6. 2014 agenciji posredoval dopis z zahtevanimi dokazili. Iz dopisa izhaja, da ima družba Talum d.d. sicer registrirano dejavnost proizvodnje električne energije v termoelektrarnah, jedrskih elektrarnah, drugo proizvodnjo električne energije in trgovanje z električno energijo, vendar teh dejavnosti ne izvaja. Družba Talum d.d. nabavlja električno energijo predvsem za potrebe družb iz skupine Talum in je vsa energija porabljena na področju njegovega zaključenega distribucijskega sistema. Talum d.d. je v letu 2013 nabavil 1.198.503.609 kWh električne energije v skupni vrednosti 63.313.820 EUR od različnih proizvajalcev. Tako je bil skupen strošek nabave električne energije ob upoštevanju plačila omrežnine v letu 2013 75.570.992 EUR. Nabavljena električna energija je bila porabljena v hčerinskih družbah podjetja Talum d.d., ki se vse nahajajo na

zaključenem distribucijskem sistemu podjetja Talum d.d., in v petih tujih podjetjih, ki se prav tako nahajajo v zaključenem distribucijskem sistemu podjetja Talum d.d. Tako je bilo 99,985 % nabavljene električne energije porabljene v družbah skupine Talum, 0,015 % pa v petih tujih družbah. Tako predstavlja vrednost električne energije, porabljene v sistemu Talum d.d., 99,9684 %. Preostali del električne energije, to je 174.634 kWh, v skupni vrednosti 24.117,51 EUR predstavlja 0,008669 % delež v čistih prihodkih od prodaje, ki jih je v letu 2013 realizirala družba Talum d.d. (278.214.624 EUR). Prav tako je navedeni znesek prikazan v Letnem poročilu družbe Talum d.d. pod postavko »ostali prihodki od prodaje«, saj je znesek v primerjavi z ostalimi ustvarjenimi prihodki od prodaje premajhen, da bi bil opredeljen v svoji postavki.

Agencija je v zvezi z navedenim dne 3. 6. 2014 prejela dopolnitev vloge, v kateri je ELES d.o.o. priložil dopis družbe Borzen, d.o.o., ki v Republiki Sloveniji izvaja dejavnost organizatorja trga z električno energijo. V navedenem dopisu Borzen, d.o.o., izjavlja, da družba Talum d.d. na dan 28. 5. 2014 nima sklenjene pogodbe o članstvu na izravnalnem trgu, niti je ni imela sklenjene v preteklosti.

Podjetje Talum d.d. se skupaj z odvisnimi družbami nahaja na zaprtem distribucijskem sistemu, kjer ima za oskrbovanje tega sistema sklenjeno pogodbo o dostopu do prenosnega omrežja podjetja ELES d.o.o. Tako nabavljeno električno energijo porabi za potrebe svojih odvisnih družb in petih tujih družb, ki se nahajajo na zaprtem distribucijskem sistemu podjetja Talum d.d. Tako Talum d.d. ni končni odjemalec, njegove odvisne družbe so neto odjemalci električne energije in gospodarska vrednost električne energije, ki se proda tretjim osebam, predstavlja 0,008669 % delež v čistih prihodkih od prodaje, kar ni bistvenega pomena v razmerju do preostalega poslovnega delovanja. Iz vsega navedenega tako izhaja, da se za družba Talum d.d. uporablja izjema, ki jo določa 2. odstavek 61. člena EZ-1.

Pri presoji izpolnjevanja pogojev iz 61. člena EZ-1 je agencija ugotovila, da je ELES d.o.o. vlagal tudi v povečanje zmogljivosti HE Golica – Koralpe. Agencija je ugotavljala, ali ta vlaganja pomenijo takšna vlaganja, zaradi katerih pogoj iz 61. člena EZ-1 ne bi bil izpolnjen. Pri presoji vlaganj je agencija vpogledala v pogodbo in anekse k pogodbi o nakupu proizvedene električne energije v HE Golica zaradi pokrivanja izgub v prenosnem omrežju, ki je ena od dejavnosti, ki jih opravlja sistemski operater. Pogodba in aneksi k pogodbi o nakupu proizvedene električne energije v HE Golica zaradi pokrivanja izgub v prenosnem omrežju so bile sklenjene med ELES d.o.o. in Kelag Kärntner Elektrizitäts – Aktiengesellschaft. Iz pregledane dokumentacije izhaja, da je ELES d.o.o. za določen vložek v HE Golica pridobil pravico do odjema 20 % proizvedene električne energije. Pri tem pa je dolžan kriti enak delež obratovalnih stroškov HE Golica. Iz pogodbe in aneksov pa ne izhaja, da bi ELES d.o.o. pridobil kakršnikoli lastniški delež na HE Golica, kot tudi nobenih pravic v zvezi z upravljanjem družbe. Ker Republika Slovenija, ki je 100% lastnica ELES d.o.o., ne sme imeti neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetji, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, in hkrati neposrednega ali posrednega nadzora nad sistemskim operaterjem, je agencija ugotavljala, ali ELES d.o.o., ki ima vložek v HE Golica, s tem opravlja dejavnost proizvodnje električne energije. Pri pregledu vse dokumentacije je agencija ugotovila, da ELES d.o.o. nima pravnega lastništva nad sredstvi HE Golica, prav tako nima ekonomskega lastništva nad temi sredstvi. Iz pogodbe in aneksov prav tako ne izhaja, da bi ELES d.o.o. imel kakršnekoli pravice v zvezi z upravljanjem HE Golica (7. točka Annexa z dne 17. 1. 2011). Zaradi navedenega je agencija odločila, da ima ELES d.o.o. zgolj premoženjsko pravico do

zakupa 20 % zmogljivosti in na tej podlagi pravico do prejema 20 % proizvedene električne energije po proizvodnih cenah, tako da s tem ni kršena zahteva iz 61. člena EZ-1.

c.) Prepovedi glede članstva v organih

V skladu s 63. členom EZ-1 ista pravna ali fizična oseba ne sme biti hkrati član uprave, nadzornega sveta ali drugega organa, ki je zakoniti zastopnik podjetja, pri sistemskem operaterju ali osebi, ki ima v lasti prenosni sistem, ali predstavnik v zvezi z lastniškim upravljanjem prenosnega sistema električne energije ali prenosnega sistema električne energije ali zemeljskega plina in član uprave, nadzornega sveta ali drugega organa, ki je zakoniti zastopnik podjetja, ki izvaja dejavnost proizvodnje ali dobave zemeljskega plina ali električne energije.

Za namen izpolnitve navedenega pogoja je agencija prek izpiskov iz Poslovnega registra Slovenije preverila člane uprave, nadzornega sveta ali drugega organa, ki je zakoniti zastopnik podjetja pri sistemskem operaterju. Po preverbi je agencija ugotovila, da člani nadzornega sveta, uprave in drugega organa niso člani uprave, nadzornega sveta ali drugega organa, ki je zakoniti zastopnik podjetja, ki izvaja dejavnost proizvodnje ali dobave zemeljskega plina ali električne energije. Prav tako pa je ELES d.o.o. agenciji dne 12. 6. 2014 poslal dopolnitev vloge z lastnoročno podpisanimi izjavami direktorja družbe Eles d.o.o. ter članov nadzornega sveta družbe ELES d.o.o., s katerimi so izjavili, da niso člani organov v smislu 63. člena EZ-1.

Glede na vse navedeno agencija ugotavlja, da so izpolnjeni vsi pogoji za certificiranje sistemskega operaterja, to je družbe ELES d.o.o., zato je agencija odločila, kot izhaja iz prve točke izreka te odločbe.

Na podlagi drugega odstavka 69. člena EZ-1 in prvega odstavka 3. člena Uredbe št. 714/2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe 1228/2003 (v nadaljevanju Uredba 714/2009) ta odločba začne učinkovati šele po zaključku postopka pred Evropsko komisijo, če Evropska komisija tej odločbi ne bo nasprotovala oziroma ne bo predlagala nobenih sprememb. V nasprotnem primeru mora agencija na podlagi 2. odstavka 3. člena Uredbe 714/2009 izdati novo odločbo, v kateri upošteva mnenja in priporočila Evropske komisije. Glede na navedeno je agencija odločila, kot izhaja iz druge in tretje točke izreka te odločbe.

Stroški v zvezi z izdajo te odločbe niso nastali.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Ta odločba je v upravnem postopku dokončna. Zoper to odločbo ni dovoljena pritožba, pač pa je dopusten upravni spor, ki se sproži s tožbo, ki se vloži v 30 dneh od izdaje mnenja Evropske komisije ali po preteku roka iz prvega odstavka 3. člena Uredbe (ES) št. 714/2009. Tožba se vloži neposredno pri Upravnem sodišču RS, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, ali pa se pošlje po pošti, pri čemer se šteje, da je bila tožba vložena tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto oziroma ko je bila neposredno vložena na sodišču. Tožba se vloži v toliko izvodih, kolikor je strank v postopku. Tožbi je treba priložiti upravni akt, ki se izpodbija, v izvorniku, prepisu ali kopiji.

V upravnem sporu je na podlagi Zakona o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08) ob vložitvi tožbe treba plačati sodno takso, in sicer po tarifni številki 6111 v znesku 148 evrov. Taksa se plača na transakcijski račun sodišča, št. 01100-8450088976.

Postopek vodila:
Duška Godina, univ. dipl. prav.

Godina

Mag. Irena Praček,
direktorica

Praček

Vročiti – po ZUP, z vročilnico:

- ELES d.o.o., Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana;